

[View this email in your browser](#)

NIEUWSBRIEF MEI 2021

Kunt u uit de voeten met brede welvaart?

Breed in de samenleving is er de behoefte om de vooruitgang niet alleen in financiële termen te duiden. Indicatoren gericht op sociale-, ecologische- en welzijnsaspecten zijn in opkomst. Steeds meer overheden en bedrijven geven aan te willen sturen op basis van deze indicatoren. Maar is dat mogelijk en wat staat er in de weg? Is het in eerste instantie wenselijk? OESO en CBS rapporteren over de brede welvaart, financiële instellingen kijken naar hun impact, naar ESG en SDG. Maar hoe belangrijk is dit? En heeft het ook echt impact? Daar horen wij u graag over! Met Economisch Statistische Berichten hebben wij een enquête opgesteld over uw ervaringen met het thema brede welvaart in uw werkpraktijk. De [enquête kan hier worden ingevuld](#) tot uiterlijk donderdag 27 mei.

Innopath: hoe financieren we de energietransitie?

Op woensdag 23 juni presenteren SFL-associate Friedemann Polzin en hoogleraar Mark Sanders hun lessen voor Nederland voor het financieren van de energietransitie. Hier deden zij vier jaar onderzoek naar voor het Europese [Innopath-project](#). Wat kan Nederland leren van de ervaringen in andere Europese landen? In Pakhuis de Zwijger gaan Friedemann en Mark hierover in gesprek met oa. Wouter Bos (Invest-NL), René Savelsberg (SET Ventures) en Cindy van Oorschot (DNB, onder voorbehoud). Voor deze bijeenkomst ontvangt u binnenkort een uitnodiging.

Daarnaast vindt op vrijdag 21 mei (10:00-11:30) een expertbijeenkomst plaats, georganiseerd door ETH Zürich in Zwitserland, waarin de Europese lessen uit het project besproken worden. U kunt zich voor deze bijeenkomst aanmelden door een e-mail aan Friedemann Polzin (f.h.j.polzin@uu.nl) of Dieuwertje Bosma (d.bosma1@uu.nl) te richten.

Gaat het ons nu wel of niet beter?

Er is veel aandacht geweest voor het onderwerp 'scheefgroei': de analyse dat terwijl de economie groeit veel Nederlanders het niet beter krijgen. Rabobank publiceerde in 2018 [een studie](#) waaruit blijkt dat de inkomens van huishoudens al bijna veertig jaar stilstaan. Zowel het boek '[Een land van kleine buffers](#)' van Dirk Bezemer, '[Ontwaak!](#)' van Ewald Engelen en het boek '[Fantomgroei](#)' van Sander Heijne en oud-SFL-medewerker Hendrik Noten, gaan uitgebreid op dat vraagstuk in. Het laatste boek was zelfs aanleiding voor Jeroen Pauws programma '[Scheefgroei in de polder](#)'.

Toch was er ook kritiek. Het CBS bestrijdt het idee van een scheefgegroeide economie – spreekt zelfs van een

'[onjuist collectief bewustzijn](#)' en dat "het inkomen keurig meegroeit met de economie".

Het verschil van inzicht valt in de eerste plaats te [verklaren](#) door het toegenomen aantal huishoudens. Heijne en Noten betogen dat het vooral gaat om de verschillen achter het gemiddelde in de [Volkskrant](#): "Het CBS staart zich blind op de grote gemiddelden, en mist zo de scheefgroei in Nederland". Ewald Engelen bespreekt het ook in de [Fantoomgroei-podcast](#) van Hendrik en Sander. In het [NRC](#) wijst Ewald ook op andere problemen waar het CBS aan voorbijgaat zoals de oververhitte woning- en overgeflexibiliseerde arbeidsmarkt. In onder andere de [Groene](#) en de [Volkskrant](#) voorziet ook Dirk Bezemer het CBS van repliek en trekt twee conclusies: "Eén: inkomens die acht jaar lang achteropraken op andere delen van de economie en het daarna nooit meer helemaal inhalen, lopen toch echt nog steeds achter. Twee: CBS, blijf bij je leest. Vertel ons de feiten en geef ons geen rationalisaties van politieke keuzen, verpakt als cijfers."

Brede welvaart

Een drastische transitie naar een bredewelvaartseconomie, dat bepleitten jonge economen in het rapport [Towards a wellbeing economy](#). Het rapport van de denktank is onderdeel van het project de 'Future Markets Consultation' geleid door voormalig minister-president prof. Jan Peter Balkenende (EUR) en prof. Govert Buijs (VU). Sam de Muijnck, Elisa Terragno Bogliaccini en oud-SFL-collega Jim Richard Surie formuleren concrete aanbevelingen. Zo moet beleid gericht worden op brede welvaart in plaats van op economische groei (BBP) en moet de samenleving gedemocratiseerd worden met burgerraden en vertegenwoordiging van belanghebbenden in bedrijven. Ook is er een herwaardering van de publieke sector nodig, een eerlijke energietransitie en moet de financiële sector meer dienend worden. Het rapport werd op [12 april gepresenteerd aan Jan Peter Balkenende](#) in Pakhuis de Zwijger en [werd enthousiast onthaald in de media](#).

Groen pensioen

De druk op pensioenfondsen om harder op te treden tegen bedrijven die bijdragen aan de klimaatcrisis neemt toe. SFL-directeur Rens van Tilburg gaf de afgelopen tijd verschillende presentaties over wat pensioenfondsen kunnen doen. Rens bepleit dat pensioenfondsen beter moeten doordenken hoe hun beleggingsbeleid daadwerkelijk impact heeft. Dat vereist een relatie tussen het pensioenfonds en het bedrijf. [Rens schetste tijdens een discussie](#) met o.a. PGGM, Follow This en ABP Fossielvrij in 7 minuten verleden, heden en toekomst van groen beleggen. In de [Volkskrant](#) zei Rens daarover: "Pensioenfondsen spreiden nu hun geld over duizenden bedrijven. Daardoor weet je eigenlijk niet meer waarin je precies investeert en heb je weinig in de melk te brokkelen." Volgens hem kunnen ze ook prima risico's afdekken en rendement boeken als ze hun beleggingen concentreren in enkele honderden bedrijven. Dan kan het pensioenfonds meer controle uitoefenen – en weet de pensioenspaarder beter waar zijn euro's naartoe gaan.

Moedig leiderschap voor de circulaire economie

Onze medewerker Elisa Achterberg schoof als gast aan in de talkshow '[The Courage Club - Circular Economy](#)' tijdens de Innovatie Expo 2021. Op tafel lag de vraag: wat is er nodig voor een kansrijke transitie naar de circulaire economie in 2050? Het werd een open gesprek over moed en kansen waarin Elisa aangaf: "Minder zit niet alleen maar in consuminderen. Het gaat om het systeemperspectief. De circulaire economie wordt nu te veel als een ecologisch moderniseringsproject gepositioneerd, maar nog altijd geënt op het kapitalistisch groeinarratief. Dat is een misvatting – bedrijven moeten echt een andere business logica gaan aannemen".

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

Op 21 april keurde de Europese Commissie de '[Corporate Sustainability Reporting Directive](#)' (CSRD) goed. Deze extra wetgeving en richtlijn moet ervoor zorgen dat bedrijven betere duurzaamheidsprestaties zullen leveren én daarover transparant zullen rapporteren. Veel van wat voor financiële verslaglegging al verplicht is, kan in een paar jaar tijd ook gaan gelden voor duurzaamheidsverslaglegging. In een [opinieartikel betogen Nicolette Loonen en Marleen Janssen Groesbeek](#) dat de CSRD vooral een focus legt op de financiële sector: "banken en beleggers worden door de aangescherpte Europese regels impliciet aangewezen als controleurs van de duurzaamheidsprestaties van bedrijven. Er gelden strenge regels voor banken en beleggers om transparant te maken welke keuzes zij maken om wel of niet in deze bedrijven te investeren."

Aankondigingen

Rond het burgerparticipatieproject '[European citizens bank](#)' wordt een reeks webinars georganiseerd. Op [woensdag 26 mei 19.30 – 21.30](#) zullen Mark Sanders en Linda van Goor zich buigen over de rol van de ECB bij het ondersteunen van de economie na covid. De ECB heeft als reactie op de coronacrisis veel uitgetrokken om de meest rampzalige economische gevolgen te verzachten. Maar zijn hiervoor wel de juiste middelen gebruikt? Met het einde van de crisis in zicht, moet het huidige beleid worden doorgezet of juist niet? Er zijn door de coronacrisis veel nieuwe schulden bij gekomen waarvan een groot deel misschien niet terugbetaald wordt. Hoe moet de ECB hiermee omgaan? In de derde webinar staat de vraag centraal wat de Europese Centrale bank kan of moet doen om duurzaamheid te bevorderen. Op [dinsdag 1 juni van 19.00 – 21.00](#) zullen Dirk Schoenmaker Lex Hoogduin (hoogleraar complexity and uncertainty in financial market and financial institutions aan de Rijksuniversiteit Groningen) hun expertise delen met betrekking tot dit onderwerp. Vragen die centraal zullen staan deze avond zijn onder andere of klimaatverandering binnen het mandaat van een centrale bank valt, wat de ECB en de DNB concreet kunnen ondernemen om de groene transitie te bevorderen en of een te proactieve houding van de centrale banken op het terrein van klimaatverandering een bedreiging kan vormen voor hun onafhankelijkheid.

Dirk Schoenmaker zal op [woensdag 2 juni](#) aanschuiven bij de panelsessie over biodiversiteit tijdens de virtuele '2021 Green Swan Conference'. Deze wordt van 2-4 juni georganiseerd door the Bank for International Settlements, Banque de France, het Internationaal Monetair Fonds en Network for Greening the Financial System. Centraal staat de vraag: How in practice can the financial sector take immediate action against climate change-related risks?

Op [woensdag 12 mei](#) is Dirk Schoenmaker te gast bij de Florence School of Banking and Finance om te praten over het vergroenen van de centrale bank: A green mandate for the ECB?

Contact

Sustainable Finance Lab
Kriekenpitplein 21
3584 EC Utrecht
Netherlands

[Afmelden](#)

[Aanmelden](#)

Colofon

U ontvangt dit bericht, omdat u hebt aangegeven interesse te hebben in de activiteiten van het Sustainable Finance Lab.